

Nr 4/2010

MEDBORGARRÄTT

Medlemstidning för Medborgarrättsrörelsen ♦ Årgång 33

Foto: Dick Erixon

Rätten att överklaga kan försvinna

Var finns kritiken?

sid: 2-13

Ledare:

När rätten att överklaga stryps

Effektivitet. Det är ett övertygande argument för att förändra. Effektivitet var motivet när kommunerna slogs samman på 1960- och 70-talen till storkommuner. Resultatet blev att många av fritidspolitikerna försvann. Avståndet mellan väljare och valda ökade.

Demokratin fick stryka på foten i effektivitetens namn.

Nu sker samma sak när det gäller medborgarnas rätt att överklaga till högre instans, hovrätt och kammar rätt.

Detta nummer av Medborgarrätt handlar om den statliga utredning som föreslår ”generellt prövningstillstånd”, det vill säga inskränkt rätt att överklaga dom i tingsrätter och förvaltningsrätter (fd länsrätter).

Under 15 år har rätten att överklaga successivt strypts. Men mer långtgående förslag i denna riktning har tidigare avvisats. Nu läggs förslagen fram igen i den sk Målsutredningen (SOU 2010:44).

Trots det har det varit helt tyst om de långtgående förslagen om att inskränka medborgarnas möjlighet att

överklaga beslut i första instans i rättssystemet.

Debatten har lyst med sin frånvaro.

Det är därför angeläget att ta upp frågan, som vi gör i detta nummer.

Visst har utredningen viktiga poänger. Genom att minska antalet överprövningar i hovrätt och kammar rätt kan tiden till slutligt beslut i domstolsärenden förkortas.

Snabb handläggning är något som Sverige inte kunnat leva upp till, och därför fått utstå hård internationell kritik.

Men frågan är om snabb handläggning ska ställas emot minskad rätt till överprövning. Det är som att effektivisering är ett självändamål, snarare än tryggnad rättssäkerhet.

Medborgarrättsrörelsen anser att medborgarna har rätt till såväl skyndsamt handläggning som möjlighet att få sin sak prövad i högre instans.

Båda aspekterna tillhör det som utgör grunden för en fullvärdig rättsstat.

Att ställa dem emot varandra är filosofiskt och ideologiskt feltänkt.

Visst är det så att antalet mål i domstol växer kraftigt, liksom benägenheten att överklaga.

Men är det rätta svaret att inskränka medborgarnas rättigheter? Är det inte rimligare att effektivisera, med tekniska hjälpmedel så långt som möjligt, men inte genom att förändra fundamentala grundsatser? Borde inte rättsstatens institutioner tillföras mer resurser för att kunna garantera

ett av demokratins fundament?

Visst är det så att våra negativa rättigheter, alltså rätten att slippa övergrepp, viktigare än de positiva rättigheterna, alltså rätten till olika förmåner?

Riksdag och regering borde bättre värna de statliga kärnuppgifterna, till vilka en fungerande rättsstat hör. Det betyder att man borde spara på allihanda politiskt godis, för att istället se till att rättsväsendet har de resurser som krävs för kunna tillgodose såväl snabb handläggning som möjlighet till överprövning.

Om detta må vi diskutera mera!

Dick Erixon
ordförande

Redaktionsruta

Redaktör och ansvarig utgivare:

Dick Erixon

Detta nummer trycktes i november 2010.

Tidningen utkommer med fyra nummer per år

Tryckeri: Digitaltryck i Danderyd AB.

ISSN 0283-9555

MEDBORGARRÄTT är medlemstidning för Medborgarrättsrörelsen Friheten i Sverige, MRR. Utgivningen startade 1978.

Prenumeration: 100 kr/år

Lösnummer: 40 kr

Ur innehållet

TEMA: RÄTTEN ATT ÖVERKLAGA

Ledare	2-3
Snabbare domstolsförfarande	4-5
Spärrar i skattemål hotar rättssäkerheten	6-7
Utdrag ur målutredningen	8-9
Rättssäkerheten urholkas	10-13

DEBATT & ANNAT

Dags att motionera till stämman	7
Sverige kränker äganderätten	14-15
Föreningsaktuell: Strandskydds nätverket	16

Avsikten är snabbare domstolsförfarande för alla typer av mål

Hovrättspresidenten Kathrin Flossing överlämnade i somras sitt betänkande "Mål och medel - särskilda åtgärder för vissa måltyper i domstol" (SOU 2010:44).

Utredaren har haft i uppdrag att överväga vissa frågor om skyndsamhet och kompetens i domstolsförfarandet. En utgångspunkt i arbetet har varit att domstolarna ska avgöra alla mål snabbt och med hög kompetens, skriver regeringskansliet i pressmeddelande.

I betänkandet behandlas ett antal förändringar som utredaren bedömer ger domstolarna bättre förutsättningar att avgöra samtliga mål inom rimlig tid och med hög kvalitet. Till dessa hör ett generellt krav på provningstillstånd i hovrätt och kammarrätt samt krav på en mer formaliserad tidsplanering vid handläggningen av alla mål i domstol. Dit hör också mer flexibla regler om tingsrättens sammansättning vid huvudförhandling i tvistemål.

Specialisering

Som ett led i att undersöka om domstolarnas arbetsmetoder och arbetsformer kan förbättras rekommenderar utredaren alla domstolar att göra en detaljerad kartläggning över hur pro-

Hovrättspresidenten Kathrin Flossing har som regeringens särskilde utredare lagt fram Målsutredningen.

cessen som leder fram till domar och beslut ser ut i dag. Utredaren rekommenderar vidare alla domstolar att kartlägga vilka särskilda kunskaper och erfarenheter inom olika rättsområden som finns representerade bland domarna på domstolen.

Utifrån den kartläggningen bör domstolen överväga behovet av att organisera verksamheten så att vissa typer av mål handläggs av en mindre andel av domarna, s.k. domstolsintern specialisering, summerar regeringskansliet på hemsidan.

Vissa typer av mål har behov av särskild skyndsamhet eller särskild kom-

petens i domstolsförfarandet. I betänkandet behandlas ett antal verktyg och metoder som är tänkbara att använda i dessa fall. Det gäller bland annat regler om tidsfrister och andra prioriteringsregler, förkortad instanskedja, särskilda

forum-regler som leder till att mål av visst slag

samlas hos några få domstolar samt särskilda domstolar.

Utredaren tar i betänkandet ställning till vilka metoder och verktyg som är lämpliga att använda samt när användningen av dem bör komma i fråga.

Inte skärpt prövningstillstånd i alla fall

Utredaren har också haft i uppdrag att särskilt belysa vilka konsekvenser införande av ändringsfall som grund för att meddela prövningstillstånd i Migrationsöverdomstolen skulle få.

Av betänkandet framgår att en sådan förändring skulle få flera oönskade konsekvenser. Förändringen skulle bland annat leda till längre handläggningstider och betydande kostnadsökningar för det allmänna. Mot den bakgrunden förordar utredaren inte en sådan förändring, avslutar pressmeddelandet.

I utredningens sammanfattning heter det också:

Ett generellt krav på prövningstillstånd i andra domstolsinstans

Utvecklingen har de senaste femton åren gått mot att krav på prövningstillstånd ställts upp för fler och fler typer av mål vid överklagande till hovrätt eller kammarrätt. Det är dock fortfarande många måltyper som inte omfattas av ett sådant krav.

Dessa mål blir således föremål för en fullständig omprövning i den andra domstolsinstansen, också i de fall när den domstolen redan på ett tidigt stadium kan konstatera att klaganden inte har några utsikter till ändring.

Det kan starkt ifrågasättas om detta är en ändamålsenlig ordning, bl.a. därför att den många gånger innebär nackdelar i form av längre handläggningstider både för de aktuella målen och indirekt också för andra mål.

Målutredningen bedömer att ett generellt krav på prövningstillstånd bör införas för överklagande till hovrätt och till kammarrätt. Det kan förväntas leda att hovrätterna och kammarrätterna i större utsträckning än i dag kan koncentrera sig på sådana underrättsavgöranden där en förnyad fullständig prövning är av värde, dvs. främst avgöranden som kan behöva ändras, med tids- och kvalitetsvinster som följd. ♦

"Prövningstillstånd innebär många gånger längre handläggningstider."

Svenskt Näringsliv:

Spärrar i skattemål hotar rättssäkerheten

Näringslivet är bekymrat över signalerna om att domstolsprövningen kan komma att inskränkas. Den sk Målutredningen föreslår att det ska införas spärrar till kammarrätt och hovrätt i alla typer av skattemål. Svenskt Näringsliv anser att detta leder till ökad rättsosäkerhet.

Den så kallade Målutredningen föreslår att det införs spärrar till kammarrätt och hovrätt i såväl de allvarligaste brottmålen som i alla typer av skattemål. Oavsett hur höga skatter och skattetillägg som Skatteverket beslutar om ska det inte finnas någon självklar rätt att få mer än en domstolsprövning. Svenskt Näringsliv anser att detta leder till ökad rättsosäkerhet.

Målutredningen anser vidare att ett generellt prövningstillstånd kräver att det finns hög kompetens i den första instansen.

– När det gäller skattemål saknas denna kompetens. Att införa ett prövningstillstånd riskerar därför att leda till ökad rättsosäkerhet. Detta gäller i synnerhet då de allmänna förvaltningsdomstolarna har ett utredningsansvar och då den skatt-

*Kerstin Nyquist,
skattejurist på
Svenskt Närings-
liv.*

skyldige ofta inte har råd att anlita ombud, säger Kerstin Nyquist, skattejurist på Svenskt Näringsliv.

Bristande kompetens i lägsta instans

Både Skatteverket och näringslivsorganisationer har krävt kraftfulla åtgärder för att höja kompetensen i första instans, bland annat genom ökad specialisering och att man i skattemål har tre juristdomare.

– Tillsammans med ett stort an-

Bidra till debatten

Det är dags att skriva motion till Medborgarrättsrörelsens stämma i vår.

Enligt Medborgarrättsrörelsens stadgar har alla medlemmar möjlighet att skriva motion som behandlas av styrelsen och behandlas på årsstämman i Stockholm.

Medborgarrättsrörelsen har till uppgift att vidga enskilda människors frihet, att stärka de medborgerliga

tal näringslivsorganisationer och Skatteverket har Svenskt Näringsliv dessutom begärt skyndsamt utredning av frågan om specialisering vid hantering av skattemål inom de allmänna förvaltningsdomstolarna efter mönster från andra europeiska länder.

– Att som målutredningen föreslår införa prövningstillstånd leder i stället till ökad rättsosäkerhet och osäkra tidvinster för domstolarna, säger Kerstin Nyquist.

Målutredningen har inte tagit hänsyn till näringslivets bestämda krav på en separat domstol för bland annat konkurrens, patent och annan immaterialrätt. ♦

Anders Ydstedt

rättigheterna och att genom grundlagsfäst maktindelning öka väljarnas kontroll över statsmakten.

Det handlar alltså om principiella frågor kring frihet och medborgarrätt.

MRR bildades 1974 när den då nya grundlagen inte uppfyllde grundläggande krav på fri- och rättigheter. Under åren har MRR bidragit till att successivt dessa rättigheter införts i vår svenska rättsordning.

Genom medlemskapet i EU har dessutom individens ställning i rättstillämpningen stärkts.

Den grundlagsreform som en första gång antogs i juni 2010 och som slutgiltigt antogs i november 2010 kommer att träda ikraft 1 januari 2011. Den innehåller vissa förbättringar, bland annat när det gäller domstolarnas oberoende och självständighet.

Men trots att mycket hänt, finns många aspekter där medborgarrätten kan förstärkas.

Skicka gärna motion med förslag före **28 februari 2011** till:

Medborgarrättsrörelsen,
Box 21135, 100 31 Stockholm. ♦

Utdrag ur målsutredningen (SOU 2010:44):

Så motiveras varför rätten till överklagande bör begränsas

I utredningens motiverar

Kathrin Flossing varför hon vill inskränka rätten att överklaga.

”Vid tillkomsten av rättegångsbalken respektive förvaltningsprocesslagen fanns det i princip inte några begränsningar när det gällde möjligheten att få ett tingsrättsavgörande respektive ett länsrättsavgörande prövat av andra instans. För att göra förfarandet i hovrätt och kammarrätt mer ändamålsenligt, har det under årens lopp införts krav på prövningstillstånd i hovrätt och kammarrätt för många typer av mål.

Regler om prövningstillstånd i ledet mellan första och andra domstolsinstans leder typiskt sett till ett snabbare avgörande av målen. De ger också den andra domstolsinstansen bättre förutsättningar för att snabbare och mer kraftfullt kunna fokusera på att ta hand om de mål som kräver en fullständig prövning.

[U]tvecklingen under de senaste åren har gått mot att krav på prövningstillstånd ställts upp vid överklagande till andra instans för fler och fler typer av mål.

Numera uppställs ett sådant krav för alla tvistemål och domstolsärenden samt för vissa, mindre allvarliga, brottmål. Merparten av de måltyper som överklagas från förvaltningsrätt till kammarrätt omfattas av systemet med prövningstillstånd. Också vissa mål som överklagas från tingsrätt till specialdomstol omfattas

av systemet med prövningstillstånd.

Trots att prövningstillstånd i ledet mellan första och andra domstolsinstans således kan sägas vara en huvudregel, är det fortfarande många måltyper som inte omfattas av ett sådant krav.

Av de mål som kom in till hovrätt respektive kammarrätt under första halvåret 2009, var det enligt uppgift från Domstolsverket drygt 60 procent respektive drygt 30 procent som inte omfattades av ett krav på prövningstillstånd. Det gäller bl.a. för stora målgrupper som flertalet brottmål och skattemålen. Dessa mål blir således föremål för en fullständig omprövning i andra instans, också i de fall när den instansen redan på ett tidigt stadium kan konstatera att klaganden inte har några utsikter till ändring.

Det kan starkt ifrågasättas om detta är en ändamålsenlig ordning, bl.a. därför att den många gånger innebär nackdelar i form av längre handläggningstider både för de aktuella målen och indirekt också för andra mål. Detta medför också kostnader för rättsväsendet i stort och, i viss mån, ökade kostnader för parterna i de aktuella målen.

Flertalet av de skäl som i tidigare lagstiftningsärenden anförts till stöd för att införa prövningstillstånd är allmänna och därmed tillämpliga också på de områden som i dag inte omfattas av systemet med prövningstillstånd. Till dessa skäl hör att ett system med prövningstillstånd gör det möjligt att åstadkomma en mer flexibel

och effektiv handläggning av de mål som överklagas till hovrätt eller kammarrätt.

Förutom att systemet leder till ett snabbare avgörande i de fall prövningstillstånd inte meddelas, ger det hovrätten och kammarrätten förutsättningar att snabbare och mer koncentrerat handlägga de mål som kräver en fullständig prövning. Systemet innebär vidare att rättskipningen tydligare får sin tyngdpunkt i första instans och att fokus sätts på hovrättens och kammarrättens kontrollerande funktion.

Utredningens uppdrag, att säkerställa att de mål som kräver särskild skyndsamhet eller särskild kompetens i domstolsförandet får tillgång till detta, är i stor utsträckning en fråga om att se till att resurserna inom domstolsväsendet används där de bäst behövs. Ett system med ett generellt krav på prövningstillstånd vid överklagande till hovrätt och till kammarrätt skulle skapa bättre förutsättningar för att tillmötesgå behovet av olika typer av särskilda åtgärder i andra instans för de mål som kräver en fullständig prövning.

Frågan om ett generellt krav på prövningstillstånd i andra instans i de allmänna domstolarna är inte ny. [...] Det som anfördes [i tidigare utredningar] och den återkallade propositionen till stöd för ett generellt krav på prövningstillstånd äger enligt Målutredningens bedömning alltså giltighet och har dessutom i allt väsentligt bäring på de mål som handläggs i allmän förvaltningsdomstol.

Ett generellt krav på prövningstillstånd skulle leda till att hovrätterna och kammarrätterna i större utsträckning än i dag kunde koncentrera sig på sådana undermålsavgöranden där en förnyad fullständig

prövning är av värde, dvs. främst avgöranden som är felaktiga, med tids- och kvalitetsvinster som följd.

Flera förutsättningar måste dock vara uppfyllda för att ett system med generellt prövningstillstånd ska kunna komma i fråga. En förutsättning är att en sådan reform står i överensstämmelse med Sveriges förpliktelser enligt internationella överenskommelser. Vidare får reformen inte leda till försämrad rättssäkerhet. Det måste dessutom undersökas om det finns måltyper för vilka det är olämpligt att införa ett krav på prövningstillstånd.”

Sveriges internationella åtaganden

”Undantag [från rätt till en förnyad prövning enligt artikel 2 i det sjunde tilläggsprotokollet till Europakonventionen] får göras i fråga om mindre grova gärningar eller i de fall då den dömda har dömts i första instans av den högsta domstolen eller har dömts efter det att en frikännande dom har överklagats.[...]

Den rätt att överklaga som följer av tilläggsprotokollet behöver inte innebära att det måste finnas en rätt till en fullständig omprövning av den fällande domen. Detta följer redan av bestämmelsen i protokollet om att utövande av rätten till överklagande skall regleras i lag.

Härigenom får varje konventionsstat en betydande frihet att själv bestämma på vilka villkor och i vilken omfattning en överprövning kan ske. Begränsningar i överklaganderätten måste emellertid framstå som rimliga och får inte vara så långtgående att de gör själva överklaganderätten illusorisk eller meningslös.”◆

Se hela utredningen:

www.sweden.gov.se/sb/d/12634/a/148914

Mats Lönnerblad:

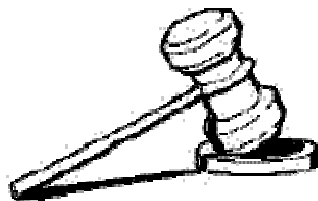
Generellt krav på prövningstillstånd i högre instans urholkar rättssäkerheten

I de flesta kulturländer är det möjligt att få ett rättegångs- ärende prövat i två eller tre rättsinstanser. I Sverige däremot har det blivit betydligt svårare att få målen prövade ordentligt, även i första rättsinstans.

Advokatsamfundet riktade, liksom många andra tunga remissinstanser, kraftig kritik mot förslaget om ett generellt prövningstillstånd i andra rättsinstans, när frågan först kom på tal. Ändå har Sverige sedan 1994 i vissa fall infört prövningstillstånd i Kammarrätten och sedan den första november 2008 även i hovrätten.

Det betyder att det inte längre är lika självklart att fallen tas upp överhuvudtaget i den andra rättsinstansen i någon av domstolarna – även om det på ett tidigt stadium står klart att den första rättsinstansen prövat ärendet på ett felaktigt sätt.

Riksdagen antog således redan under 1994 förslag om en reformerad instansordning och möjlighet att använda prövningstillstånd i kammarrätt. Utan någon större diskus-

sion i vare sig riksdagen eller media. Ändringen genomfördes den 1 oktober 1994.

Färre mål prövas i högre instans

Förvaltningsdomstolarna har sedan genomgått stora och organisatoriska processuella och materiella förändringar under andra delen av 90-talet. De är numera organiserade i ett "treinstanssystem." För ungefär hälften av alla mål i förvaltningsdomstolen, gäller redan i andra rättsinstans krav på prövningstillstånd. Reformen har tyvärr inneburit att färre

mål sakprövas ordentligt, vilket givetvis är till stor nackdel för dem som på goda grunder överklagar ett mål.

Huvudargumenten var bland annat att förbättra kammarrätternas arbets-situation och minska kostnaderna för domstolsväsendet.

Den största nackdelen – enligt min mening – är att risken för mål om exempelvis dispens avslås, utan någon ordentlig saklig grund och att sökanden sedan nekas prövning i nästa rättsinstans.

Den stora förändringen gav domstolsverket blodad tand. Man ville genast pröva om det inte gick att kräva prövningstillstånd även i hovrätten. Genom beslut bemyndigade därför regeringen dåvarande chefen för Justitiedepartementet Gun Hells-vik (M) att tillkalla en särskild utredare för att se över formerna för rättegångar i hovrätt och överklagande av mål dit.

Hård kritik

Förslaget mynnade ut i "Ett reformerat hovrättsförfarande" (SOU 1995:124) genom ett betänkande av Hovrättsprocessutredningen 1995. Förslaget så hård kritik – för att det

urholkade rättssäkerheten – att regeringen drog tillbaka propositionen, eftersom det inte fanns tillräckligt stöd i riksdagen.

Men sedan återkom man med samma fråga på nytt, och den första no-

vember 2008 genomfördes ändå den största reformen i allmän domstol sedan den "nya" rättegångsbalken 1948. Bland annat infördes krav på prövningstillstånd i alla tvistemål, familjemål och domstols-

ärenden. Nya bevisregler och krav på tidsplaner för målens handläggning infördes också.

Teknik före juridik

Själv ser jag förändringen som ett jättelikt teknikprojekt. Reformen är avsedd att tydliggöra att tyngdpunkten i processen ligger i första instans, i både förvaltningsrätt och tingsrätt. Videoupptagningar, som är belagda med sekretess används numera i de mål som överklagas och får prövningstillstånd i nästa rättsinstans.

Domstolsverkets projekt att göra reformen möjlig beräknas kosta 275 miljoner under fyra år. Av detta läggs 200 miljoner på investeringar i ny teknik, kameror, datorer och an- ►

"Den stora förändringen gav Domstolsverket blodad tand. Man ville genast pröva om det inte gick att kräva prövningstillstånd i allt fler mål."

nat ute på domstolarna. Ungefär 450 salar vid landets 60 allmänna domstolar skall utrustas med den nya tekniken. Av de återstående 75 miljonerna går 80 procent till utbildning av domstolarnas personal. Totalt skall 3.200 anställda inom domstolarna utbildas.

Själv tycker jag inte det är rimligt att Sverige infört prövningstillstånd redan i andra rättsinstans i enskilda mål och fokusera på tekniken, när det är domstolarnas politiska förarbeten, den undermåliga bevisprövningen och alla generalklausuler, som har fått våldsamt kritik.

Tidsbrist i tingsrätterna

Det har ju redan visat sig är att man inte har tid att hantera målen på ett bra sätt i tingsrätterna. Därför är det ett stort rättssäkerhetsproblem vilket har skapat en stor osäkerhet hos alla som redan har drabbats hårt av det nya systemet där målen inte prövats ordentligt i första rättsinstans och sedan avvisas redan i andra instans.

Vad som nu händer i Sverige, är att domstolarna redan i första rättsinstans gör allt för att bli av med alla sina mål så fort det går. Jag vet flera fall där man bryter mot Europakonventionen bestämmelser redan i för-

sta rättsinstans. Det sker i alla de mål där man inte längre bryr sig om att hålla en offentlig förhandling.

När sedan målet överklagas till nästa instans och prövningstillstånd inte beviljas, blir inte målet prövat i någon rättsinstans, vilket strider mot

6 artikeln 1 § i Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna som numera ingår i den svenska lagstiftningen. Om möjlighet till

domstolsprövning enligt artikel 6:1 saknas i svensk rätt föreligger brott mot konventionen.

Möjlighet till gottgörelse försviner

I flera fall som jag tagit del av har talan avvisats, på grund av rättegångshinder, innan muntlig förhandling, i någon rättsinstans.

En person kan ju inte visa att allvarlig kränkning ägt rum – som till exempel i flera fall av osanna partsutsagor och förtal – om käranden inte först har någon möjlighet att få det allvarliga klagomålet om den påstådda kränkningen ordentligt prövat i inhemsk domstol.

Enligt Europadomstolens uppfatt-

*”En stor
rättssäkerhetsproblem
uppstår när allt fler
avvisas redan i andra
instans.”*

Allt färre ska kunna få sin sak prövad sedan tingsrätten i första instans sagt sitt.

ning kräver artikel 13 att när en person anser att en åtgärd varit till nackdel för honom i strid mot konventionen skall han ha tillgång till ett rättsmedel inför en nationell myndighet för att få såväl kränkningen fastställd som gottgörelse för den.

Rättigheten till gottgörelse har Sverige helt enkelt avskaffat i många fall

”Vad som nu händer i Sverige är att domstolarna redan i första rättsinstans gör allt för att bli av med alla mål så fort det går.”

genom att inte ge den som vinner i domstol några möjligheter till sanktioner, när till exempel högt uppsatta politiker eller kommuner bryter mot lagen. Ett alldeles färskt exempel på detta är mitt mål mot Nyköpings kommun där jag vann i såväl länsrätt, kammarrätt som regeringsrätt för att mina företag inte fick vara med i den offentliga upphandling, som kommunen verkställde, utan någon offentlig upphandling.

handling, som kommunen verkställde, utan någon offentlig upphandling.

Kommunen valde i stället att ge bort mer än 50 miljoner till av skattebetalarnas pengar till ett företag med anknytning till flygplatsen Skavsta.

När sedan avtalet skulle förlängas, gjorde man om samma fel igen, och skänkte ytterligare miljoner till flygbolaget, utan att någon offentlig

upphandling genomfördes så som lagen föreskriver. ♦

Mats Lönnerblad
vice ordförande

Debatt:

Sverige kränker äganderätten

När EU räknar hur stora tillgångar ett land har tas inte fonderade pensionspengar med. Svenska PPM-fonder ses av EU som privata tillgångar – inte som en del av de offentliga finanserna. Så sker dock i Sverige. Svenska regeringar har uppenbarligen svårt att skilja på statens tillgångar och det privata ägandet. Men pensionspengarna är ju pensionärernas tillgångar.

Det visade politikerna tydligt när man lade beslag på 258 miljarder av pensionärernas pengar, för att kunna betala av på den gigantiska statsskulden som blev en direkt följd av den usla hanteringen av den förra "hemmagjorda" bankkrisen 1987 - 1993, vilket gjorde att man sedan blev tvungen att reformera hela det svenska pensionssystemet.

Redan nu visar sig att det är pensionärerna som är dom stora förlorarna – sedan den nya pensionsreformen infördes – utan någon som helst debatt i Sveriges Riksdag.

De svenska bankerna har fortfarande inte ställts till svars för vad de gjorde sig skyldiga till under den förra "hemmagjorda" svenska bankkrisen och vad man ställde till med i Baltikum under den senaste globala bankkrisen.

Aktiebolagslagen är glasklar vilka regler som gäller för de svenska bankernas ansvar. Styrelser och ledning i krisbankerna bär ansvaret, för vad dom ställde till med under två svenska bankkriser. I stället skyller alla på alla. Ingen straffas för vad den skada de orsakar. De politiker som underlättade för bankerna att säga upp krediter och beslagta tillgångarna för skötsamma företagare, bär också ett stort straffrättsligt ansvar. Bankdirektörerna som bevisligen har misskött sig får bonusar och avgår med jättelika avgångsvederlag.

De revisorer som inte uppfyllde sina uppdrag enligt god revisionssed och uppmärksammade eller påtalade bristerna – som redan orsakat två svenska bankkriser – måste också ta sitt ansvar.

Under denna globala bankkris vågade man inte göra om samma misstag i Sverige, som under den förra krisen. Då hjälpte några av de svenska storbankerna i stället till med att blåsa upp konsumtionsbubblan i Baltikum, på samma sätt som man gjorde i Sverige under den förra bankkrisen. Många av invånarna i Baltikum har därför gått från att vara obelånade ägare till sina bostäder – till att ha stora banklån i de svenska bankerna – men ingen bostad.

I Sverige försöker nu politikerna att sopa två bankkriser under mattan. På Island gör man tvärtom. Där ställs den förre statsministern Geir Haarde inför riks rätt för försumlighet i samband med den stora ekonomiska kris som drabbat landet, genom de isländska bankernas vårdslösa utlåning. Det är islänningarnas ilska över hur bankerna hanterat landets ekonomi, som är den direkta orsaken till krisen.

Den rapport som publicerats om den isländska bankkrisen är på 2.300 sidor och beskriver i detalj alla fel som begicks. Någon *oberoende* granskning av den förra svenska bankkrisen 1987 – 1993, och den kris i Baltikum, som orsakades av svenska storbanker som SEB och Swedbank, har fortfarande inte genomförts.

Vad som hände i Sverige under den förra krisen var att Statsminister Carl Bildt och den dåvarande bankministern Bo Lundgren tillät bankerna att nedvärdera hela Sveriges fastighetsbestånd med mellan 50 – 70 procent, när det var krisbankerna som var på obestånd.

Dessutom tillät Bildt och Lundgren krisbankerna att säga upp krediterna för att kunna lägga beslag på tillgångarna för 60.000 skötsamma företagare. 400.000 människor kastades ut i permanent arbetslöshet. För dessa felgrepp har vare sig bankerna eller staten ställts till svars.

Därefter har de svenska regeringarna har försökt dölja denna arbetslöshet, genom massiva förtidspensioneringar.

Det är viktigt att svenska folket förstår att Sverige numera (sedan Sveriges inträde i EU 1995) är att bland annat domare, justitieråd, poliser och åklagare lyder under FN:s konvention om dom mänskliga rättigheterna. Det innebär att deras plikt är att se till att de mänskliga rättigheterna inte kränks av staten som skedde under både denna och den förra bankkrisen.

Om dessa rättigheter kränks av statsanställda – som så ofta skedde under den förra krisen – då har staten begått allvarliga brott. De drabbade har rätt att kräva ersättning för sitt lidande. De brott som begås av staten har ingen preskriptionstid.

Vilka brott vad det då som begicks ? Genom att lägga beslag på de skötsamma företagens egendomar, som bland annat hamnade i det statliga ”skräpkreditföretagen” Securum och Retrieva begick bankerna tillsammans med politikerna, allvarliga brott mot äganderätten. För de bolag som på detta sätt hamnade i ”skräpkreditbolagens ” klor fanns det ingen återvändo. De såldes billigt till bulvaner, eller försattes i konkurs av bankerna, som var prioriterade fordringsägare och lade beslag på alla tillgångarna.

I andra länder ställs bankerna tillsvars för vad de själva ställer till med. Det borde ske i Sverige också. ♦

Mats Lönnerblad
vice ordförande

Avsändare:
Medborgarrättsrörelsen
Box 21135
100 31 Stockholm
info@mrr.se

Besök oss på: www.mrr.se
Blogg: medborgarratt.wordpress.com

Bli medlem nu! Betala 175 kr till **pg 19 69 92-2**.
(Glöm inte skriva ditt namn och adress)

Föreningsnytt:

Följ Nätverket

Rätt Strandskydd, NRS

Strandskyddslagen tillämpas idag på ett sätt som i praktiken innebär att marken tillhör staten. Allmänheten får nyttja mark och vill ägaren bygga något, krävs dispens från kommun eller länsstyrelse. Sådana beviljas mycket restriktivt.

Det är att vända bak-och-fram på äganderätten, vilket inte accepteras enligt Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna.

Genom det nya nätverket NRS vill vi erbjuda intresserade ett forum för att utbyta erfarenheter, distribuera aktuell information och samordna aktioner för att påverka utvecklingen.

Du hittar mer information och kan ansluta dig till mejllista på hemsidan:
www.mrr.se/nrs. ♦

Nästa nummer av Medborgarrätt kommer i februari 2011.

Vill du skriva debattinlägg?
Skicka manus med mejl till
info@mrr.se